

Pilotverksamhet för aktivitetsförmågeutredningar

Redovisningskrav och rutiner 2016

Generella utgångspunkter

Det här dokumentet innehåller gällande redovisningskrav och rutiner för hantering av AFU under perioden 1 januari 2016 till och med 31 oktober 2016. Ersättning för AFU som Försäkringskassan har beställt senast 31 oktober och som landstingen har levererat i enlighet med dessa bestämmelser, kan lämnas till och med sista utbetalningsdatum 17 februari 2017. Detsamma gäller ersättning för kostnader som landstingen haft i samband med att personal deltagit i Försäkringskassans grundutbildningar för AFU.

Det här dokumentet har tagits fram i samråd med Sveriges kommuner och landsting (SKL) och reglerar utförandet kopplat till överenskommelsen mellan staten och SKL om en förlängd pilotverksamhet med aktivitetsförmågeutredningar för 2016.

Avropssamordaren är Försäkringskassans kontaktperson för landstingen i frågor rörande AFU. Landstingen vänder sig till avropssamordaren i alla frågor som rör avvikelser, dispenser och annat.

Personuppgifter får gå direkt mellan Försäkringskassan och den leverantör som utför utredningen, med samtycke från den försäkrade. Identifikation av ärenden i övrigt sker uteslutande genom ärende-ID.

Förutsättningar för Försäkringskassans beställningar av AFU 2016

Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är överens om att reservera 41,5 miljoner kronor för perioden den 1 januari 2016-31 oktober 2016 för ersättning till landsting som enligt dessa bestämmelser, levererar försäkringsmedicinska utredningar i form av AFU efter beställning från Försäkringskassan.

I mars 2014 beslutade Regeringen om direktiv för en utredning med uppdrag att utreda och lämna förslag till hur behovet av kvalificerade försäkringsmedicinska utredningar inom relevanta socialförsäkringsområden ska tillgodoses. Utredningen lämnade sitt betänkande För kvalitet – Med gemensamt ansvar (SOU 2015:17) den 2 mars. Där föreslogs att landstingen ges ett lagstadgat ansvar för att utföra de försäkringsmedicinska utredningarna. Betänkandet har remitterats och den övervägande delen av remissinstanserna tillstyrker förslaget. Avsikten är att en ny lagstiftning i enlighet med utredningens förslag ska träda i kraft den 1 november 2016. Mot bakgrund av ovanstående har regeringen och SKL bedömt att pilotverksamheten med AFU ska förlängas fram till den 31 oktober 2016.

Syfte och genomförande av AFU

Syftet med AFU är att få ett underlag för att göra en rättssäker prövning av rätten till ersättning från sjukförsäkringen. En AFU beskriver individens aktivitetsförmåga på ett sätt som kan relateras till vad ett normalt

förekommande arbete kräver. Utredningen ska ge en helhetsbild som inte bara inbegriper funktionsnedsättningar och aktivitetsbegränsningar utan också innefattar den försäkrades kvarvarande förmåga till aktivitet. Dessutom ska utredningarna belysa prognos för de aktivitetsbegränsningar som framkommer.

Kompetenskrav

AFU ska genomföras av en legitimerad läkare med den specialistkompetens som behövs för en försäkringsmedicinsk bedömning av funktionstillstånd. Läkaren ska ha genomgått Försäkringskassans grundutbildning i försäkringsmedicinska utredningar och deltagit i de återkommande uppföljningsutbildningar som erbjuds av Försäkringskassan i samverkan med landstinget. Utöver kompetens i AFU ska läkaren ha kompetens att utfärda SLU och TMU. Vid en utvidgad undersökning ska berörd arbetsterapeut, psykolog och sjukgymnast vara legitimerad för respektive yrke och ha den kunskap som krävs för att göra en AFU. Det innebär att de ska ha genomgått Försäkringskassans grundutbildning i försäkringsmedicinska utredningar och utöver kompetens i AFU även ha kompetens att medverka i TMU.

Bemötande av den försäkrade och kvalitetssystem

Den försäkrade är utredningens huvudperson. Utredningen ska utföras med respekt för den försäkrades integritet och värdighet. Den försäkrade ska få komma till tals och vara delaktig genom hela processen. Landstingen ska säkerställa att de krav på bemötande och kvalitets- och ledningssystem som ställs enligt Patientlag 2014:821 respektive Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i hälso- och sjukvården följs.

Målgrupp för utredningarna

Utredningarna avser försäkrade som får ersättning på grund av sjukdom från Försäkringskassan och antingen befinner sig mellan dag 1 och 365 i rehabiliteringskedjan, eller är arbetslösa och har haft ersättning i 1 till 365 dagar. I ärendet ska det finnas behov av att utreda arbetsförmågan i normalt förekommande arbete och/eller prognosen för återgång i arbete.

AFU ska i den fortsatta pilotverksamheten för 2016 inte beställas efter dag 365 i rehabiliteringskedjan. AFU ska inte heller beställas i s.k. återvändarärenden (personer som efter "utförsäkring" åter blivit sjukskrivna) eller i ärenden där den försäkrade i övrigt har en omfattande sjukhistorik. Följande ärenden är som tidigare inte målgrupp för AFU:

- ärenden där den försäkrade har rehabiliteringsersättning
- ärenden som är aktuella för utbyte mot sjuk- eller aktivitetsersättning

- ärenden där det finns ett medicinskt underlag som visar på allvarlig sjukdom eller skada
- ärenden där den försäkrade samtidigt har en anställning, en klar prognos och en tidsatt plan för återgång i arbete

Volymåtagande AFU 2016

Nedan anges volymåtagande per landsting för 2016. Volymåtagandet baseras på respektive landstings egen uppskattning av möjlighet att leverera i förhållande till utbildad personal. Tabellen visar även den volym som landstingen garanteras ersättning för även om antalet beställningar från Försäkringskassan blir färre.

	Volym 1 jan-31 okt 2016	70 % av volymen
Västerbotten	80	56
Västernorrland	128	90
Stockholm	544	381
Östergötland	90	63
Västra Götaland	700	490
Jönköping	88	62
Skåne	500	350
Totalt	2 130	1 491

Om Försäkringskassan har behov av fler utredningar än prognostiserad volym och landstinget har möjlighet att utföra fler utredningar får parterna komma överens om det. Ersättning lämnas då per levererad utredning.

Beställningar

Behovet av en AFU identifieras vid respektive kontor på Försäkringskassan.

- a) Försäkringskassans handläggare skickar sitt e-avrop med en standardiserad blankett till landstinget med kopia till Försäkringskassans avropssamordnare. Avropet går till det landsting som den försäkrade tillhör. Om den försäkrade har särskilda behov, som till exempel behov av tolk, ska det framgå det av beställningsformuläret.
- b) Landstinget tar ställning till om avropet kan hanteras och vilken leverantör som ska anlitas. Landstinget meddelar Försäkringskassans handläggare med kopia till avropssamordnaren om leverans enligt avropet kan göras. Det ska ske *inom max fem arbetsdagar från det att avropet inkommit* till landstinget. Meddelandet skickas via elektronisk post till handläggaren med kopia till Försäkringskassans

avropssamordnare. Meddelandet innehåller information om vilken utförare som ska genomföra utredningen.

- c) Försäkringskassans handläggare skickar *inom två arbetsdagar* från det att meddelandet mottagits, ifyllt beställningsblankett, den försäkrades självskattning, samtliga medicinska underlag i det pågående sjukfallet samt övriga underlag som handläggaren bedömer relevanta för utredningen. Dokumenten skickas direkt till den leverantör som landstinget anvisat. Beställningen definieras som mottagen när alla relevanta handlingar har inkommit från Försäkringskassan.
- d) Leverantören skickar kallelse till den försäkrade och en kopia av kallelsen till Försäkringskassans Inläsningscentral samt via e-post till handläggaren. Det är viktigt att kallelsen kommer i god tid (minst 5 arbetsdagar) innan dagen för utredning, eftersom den försäkrade kan behöva boka om tiden eller boka resor till och från utföraren.

Beslut om utvidgad AFU kan fattas av utredande läkare innan det första besöket i de fall det vid genomgång av underlagen kan konstateras att en eller flera av de övriga professionerna sannolikt kommer att behöva medverka i utredningen.

Leveranstider

Leverans av utlåtande sker enligt följande:

1. Leverantören skickar utlåtandet till Försäkringskassans inläsningscentral.
2. Utlåtandet ska vara Försäkringskassan tillhanda inom 25 arbetsdagar, plus 3 dagar för postgång, från det att alla relevanta handlingar inkommit till den leverantör som ska utfärda utlåtandet. Om utredande läkare anser att en utvidgad undersökning krävs ska utlåtandet vara Försäkringskassan tillhanda inom 30 arbetsdagar, plus 3 dagar för postgång från det att alla relevanta handlingar inkommit till den leverantör som ska utfärda utlåtandet. Om tidsgränsen är på väg att överskridas bör dialog om orsaken föras med avropssamordnare.
3. Försäkringskassans handläggare bedömer om utlåtandet uppfyller tidskraven och om det finns behov av kompletteringar. Försäkringskassan ansvarar för att *inom 10 arbetsdagar från att Försäkringskassan fått ett utlåtande*, meddela leverantören om utlåtandet inkommit i tid och om det behöver kompletteras. Om utlåtandet inte behöver kompletteras ska Försäkringskassan inom samma tid som ovan endast meddela landstinget om utlåtandet inkommit i rätt tid. Om Försäkringskassan inte lämnar sådant meddelande till landstinget inom angiven tid räknas utredningen som

slutförd. Försäkringskassan lämnar besked till landstinget om utredningen är inkommen i rätt tid för att underlätta för landstinget att utbetala ersättning till utförande enhet.

4. Om Försäkringskassan begär komplettering och utredande läkare själv kan göra kompletteringen ska det kompletterade utlåtandet ha inkommit till Försäkringskassan senast *10 arbetsdagar efter att begäran om komplettering har kommit leverantören tillhanda*. Om en utvidgad undersökning är nödvändig för att kunna komplettera utredningen ska utlåtandet ha inkommit till Försäkringskassan senast *15 arbetsdagar efter att begäran om komplettering har kommit leverantören tillhanda*.
5. Leverantören skickar komplettering till Försäkringskassans Inläsningscentral.
6. Försäkringskassans handläggare ska *inom 10 arbetsdagar från det att Försäkringskassan fått ett utlåtande* meddela leverantören om utlåtandet inkommit i rätt tid efter komplettering och om utlåtandet kan godtas. Om Försäkringskassan inte meddelar detta inom angiven tid räknas utredningen som slutförd. Försäkringskassan lämnar besked till landstinget om utredningen är godkänd för att underlätta för landstinget att utbetala ersättning till utförande enhet.

Veckorna 51-52 och veckorna 29-30 räknas inte in i utredningstiden. De överhoppningsbara veckorna gäller även för eventuella kompletteringar.

Dispens

Med anledning av att Försäkringskassan under 2016 förväntas öka beställningsvolymerna av AFU, kan dispens från beslutade utredningstider beviljas enligt nedanstående.

Dispens kan lämnas i visst ärende eller för viss leverantör/landsting/region.

Dispens i visst ärende

Förfrågan om dispens för visst ärende framställs av verksamheten som genomför utredningarna till avropssamordnaren. Utredande verksamhet anger orsaken till och syftet med den förlängda utredningstiden.

Generell dispens

Förfrågan om generell dispens under en viss period framställs av landstingets/regionens kontaktperson till avropssamordnaren.

Avropssamordnaren lämnar dispens för viss tid.

Dispens kan lämnas vid omständigheter som beror på Försäkringskassan, exempelvis kraftigt förändrat beställningsmönster. Leverantörens möjligheter att lösa situationen ska vara uttömda och det ska vara tydligt för Försäkringskassan att landstinget arbetar aktivt på att lösa situationen långsiktigt. Vid dispens ska ambitionen fortfarande vara att leverera inom ordinarie leveranstider.

Vid kö ska AFU, där det är lämpligt, prioriteras framför SLU och TMU. Det är avropssamordnaren som reglerar prioriteringsordningen.

Avbokningar/uteblivet besök

Om den försäkrade avbokar, ombokar eller uteblir från en utredning, ska leverantören informera berörd handläggaren på Försäkringskassan samt avropssamordnaren. Om handläggaren inte går att nå, kan informationen lämnas till Försäkringskassan kundcenter för partner, tfn 0771-17 90 00.

Handläggaren utreder omständigheterna som gjorde att beställd utredning inte kunde genomföras och förutsättningarna för att genomföra en utredning. Om en utredning fortfarande bedöms vara aktuell meddelar handläggaren leverantören, avropssamordnaren, samt landstinget (om leverantören är annan än landstinget) via e-post att utredningen ska fortsätta. Utredningen fortsätter inte innan leverantören och avropssamordnaren har fått meddelande från handläggaren om att utredningen ska återupptas.

Om handläggaren bedömer att förutsättningar inte finns för att fortsätta utredningen inom en rimlig tid meddelar hon eller han leverantören, avropssamordnaren, samt landstinget (om leverantören är annan än landstinget). Då avslutas utredningen. Leverantören ska skicka eventuellt befintligt underlag till Försäkringskassan.

Oavsett om det föreligger giltiga skäl eller inte ska handläggaren alltid skicka en avvikelserapport till landstinget och avropssamordnaren om den försäkrade uteblir eller ombokar/avbokar. Avvikelsen ska innehålla uppgifter om datum, hos vilken kompetens som besöket var bokad samt om tolk har varit aktuell.

Ersättning

För 2016 reserveras högst 41,5 miljoner kronor i ersättning för pilotverksamheten AFU till Landstinget i Jönköpings, Skånes, Stockholms, Västernorrlands, Västerbottens, Västra Götalands och Östergötlands län. Ersättningen utbetalas i enlighet med de redovisningskrav och rutiner som fastställs av Försäkringskassan efter samråd med SKL. Ersättningen till landstingen är uppdelad i dels ett fast belopp till respektive landsting som motsvarar 70 procent av den volym AFU som Försäkringskassan prognostiserats beställa från landstingen fram till den 31 oktober 2016, dels

ett styckpris per levererat AFU för volymer som överstiger 70 procent av prognostiserade beställningar från Försäkringskassan.

För beställningar av AFU som överstiger 70 procent av Försäkringskassans prognostiserade volym ersätts respektive landsting med högst 14 400 kronor per levererad AFU. Avräkning sker per levererad AFU vid uteblivet eller sent om- eller avbokad besök enligt nedan.

I de fall det finns behov av tolk för att genomföra en AFU ersätts landstinget med ytterligare 2 500 kronor per sådan AFU. En s.k. utvidgad AFU, dvs. när det finns behov av flera kompetenser än läkare, lämnas ersättning för dessa kompetenser med 925 kronor per timme. I de fall det finns behov av tolk för att genomföra en utvidgad AFU ersätts landstinget med 500 kronor per tolktimme.

Om den försäkrade uteblir, avbokar eller ombokar ett läkarbesök mindre än 96 timmar före bokad tid, lämnas full ersättning om 14 400 kronor. Om den försäkrade uteblir, avbokar eller ombokar ett besök hos övriga kompetenser vid en utvidgad undersökning, mindre än 96 timmar före bokad tid, lämnas ersättning om 6 500 kronor.

Om leverantören bokar ny tid för utredning utan att Försäkringskassan skriftligen har bekräftat till leverantören och avropssamordnaren att utredningen ska återupptas, lämnas ingen ersättning om den försäkrade på nytt uteblir, avbokar eller ombokar en undersökning hos leverantören mindre än 96 timmar före bokad tid. Om den försäkrade avbokar eller ombokar undersökningen hos leverantören senast 96 timmar innan inbokad besök lämnas ingen ersättning.

Den försäkrade bokar själv resor, kost och logi i samband med utredning och Försäkringskassan ersätter dessa kostnader. Försäkringskassan informerar den försäkrade om detta. I de fall landstinget ordnar med boende i anslutning till utredningen kan Försäkringskassan inte betala ersättning för sådana kostnader direkt till landstinget utan endast till den försäkrade.

Ersättning för utbildningskostnader – grundutbildning

Enligt överenskommelsen "Försäkringsmedicinska utredningar i form av TMU och SLU" mellan staten och SKL, ersätts för kostnader för grundutbildning av personal som arbetar med TMU, SLU och AFU med totalt 2 400 000 kronor. Försäkringskassan disponerar över medlen och betalar ut enligt nedanstående villkor.

Ersättningen täcker kostnader för kursavgift, boende, resor och förlorad arbetstid.

Ersättning som lämnas för läkare som genomgår Försäkringskassans grundutbildning är:

15 500 kronor för kursavgift och boende

42 750 kronor för förlorad arbetstid och resa

Ersättning som lämnas för arbetsterapeut, sjukgymnast och psykolog som genomgår Försäkringskassans grundutbildning är:

8 700 kronor för kursavgift och boende

10 800 kronor för förlorad arbetstid och resa

Redovisning

Landstingen redovisar genomförda AFU till Försäkringskassan genom styckvis redovisning i för det ändamålet framtagna mall som distribueras från Försäkringskassan till landstingen.

Redovisning till Försäkringskassans avropssamordnare sker vid följande tidpunkter:

- 6 maj med utbetalning den 27 maj
- 19 augusti med utbetalning den 9 september
- 23 november med utbetalning den 16 december
- 27 januari med utbetalning 17 februari

Försäkringskassan lämnar ersättning för utbildningskostnader som landstingen har haft för grundutbildning i AFU. Ersättning betalas ut ovanstående utbetalningsdatum.

Utbetalning

Dessa villkor och förutsättningar gäller för utbetalning av ersättning. Lokala överenskommelser ska inte upprättas. Försäkringskassan kommer att svara för uppföljning, beräkning och utbetalning av ersättningen. Utbetalning sker i efterskott. Landstingen ansvarar för kontroll av att berörda enheter kan styrka sin debitering genom tidredovisning eller bokföring. Försäkringskassan har rätt att på begäran erhålla kopior av verifikationer och annat redovisningsunderlag gällande fakturerade kostnader.

Sista datum för beställning av AFU enligt 2016 års villkor är den **31 oktober 2016**.

Kontaktpersoner hos Försäkringskassan (avropssamordnare)	Verksamhetsområde	E-post	Telefon/ mobil
Bengt Hedlund	Nord	f.lfc.gavle.avropssamordnare.nord@forsakringskassan.se	010-111 25 26 070-688 72 30
Ulrika Nordquist	Stockholm	vo.stockholm.avropfmu@forsakringskassan.se	010-116 17 87 070-388 03 74
Tommy Thörnroth	Mitt	vo.mitt.avropfmu@forsakringskassan.se	010-1140247 070-3842106
Bengt Jacobsson	Syd och Väst	bengt.jacobsson@forsakringskassan.se	010-118 44 27 070- 92 48711

Kontaktpersoner inom landstingen

För att underlätta processer kring beställning och leverans av utredningar och för att kunna föra en kontinuerlig dialog kring övergripande förutsättningar (informationsutbyte, generella anvisningar, uppföljningar) ska det finnas en sammanhållande kontaktperson inom respektive landsting som Försäkringskassans avropssamordnare kan vända sig till.

Utlåtandet

Berörda landsting ansvarar för att utredaren efter avslutad utredning lämnar utlåtande på Försäkringskassans blanketter:

FK 7269 Bedömning, medicinska förutsättningar för arbete
FK 7431 bifogas blankett FK 7269 vid utvidgad AFU

Utlåtandet ska bygga på undersökningsresultat enligt metoden AFU i enlighet med manual. Samtliga delar i utlåtandet ska vara ifyllt i enlighet med manualen.

Andreas Larsson

Karin Gustavsson